

El llenguatge L'opinió (II)

Cal convenir que si volem indicar que el que diem té més aviat un valor d'opinió personal o, simplement, volem matisar les nostres afirmacions amb una prudent reserva, no tenim pas necessitat de recórrer sistemàticament, com alguns s'han avesat a fer, per rutina o per mimetisme, a l'ús del verb dir en el seu mode o temps condicional: Jo diria que es pot fer de moltes maneres diferents. Efectivament, els recursos que ens forneix el llenguatge, en aquest cas, són nombrosos i variats, i de difícil sistematització en un esquema, car hauria de comprendre des de l'afirmació segura, però formulada amb modèstia que en llevés la petuïància, fins a la vacil·lació manifesta i la incertesa declarada. Podem, però, veure quins són els principals d'aquestes recursos, d'altra banda, és clar, ben coneguts i usuals.

Hi ha, en primer lloc, el verb semblar, amb el qual podem introduir tota mena de comunicacions o missatges, dels quals, però, no podem o no gosem garantir l'absoluta autenticitat, i que podem personalitzar amb un complement datiu, normalment representat per un pronom feble: Sembla la mar de fàcil, Li sembla que no és veritat. Aquest verb presenta nombrosos verbs concurrents, com són parèixer, avui desaparegut d'un ampli sector del nostre domini lingüístic, per la concurrència precisament de semblar. I segurament per la coincidència d'algunes de les seves formes amb les del verb parir, però d'ús normal encara a les Balears, creure, pensar i trobar. Es curiós d'observar que el verb creure pot expressar tant la certesa com el dubte, a causa, segurament, d'un desgast produït per l'ús, raó per la qual, en l'expressió de la certesa, es veu sovint substituït per la locució o perifrasi estar convençut. D'altra banda, com a sinònim de semblar, especialment usat en temps passat —és a dir, indicant la passada creença en una cosa que ja s'ha demostrat que no era certa— creure sol comportar el reforç pronominal: Em creia que vindries. Aquest reforç és també preceptiu quan s'usa el verb pensar amb el significat que comentem, encara que avui hi ha molta tendència a prescindir-ne. Quan allò que es fa precedir de la frase Jo penso expressa realment el pensament d'algú sobre una determinada matèria, normalment elevada, no convé, és clar, el reforç pronominal: Jo penso que la llibertat, el Dret i la Justícia cal defensar-los dins i enfront de tots els règims (JV Foix). Però si es tracta d'indicar que una cosa ens sembla que és, sense estar-ne del tot segura i sense donar-hi, al capdavall, gaire importància, el verb pensar ha d'usar-se com un verb pronominal: Em penso que no hi tornaran així com així. Em pensava que us havíeu trencat el coll.

Albert Jané